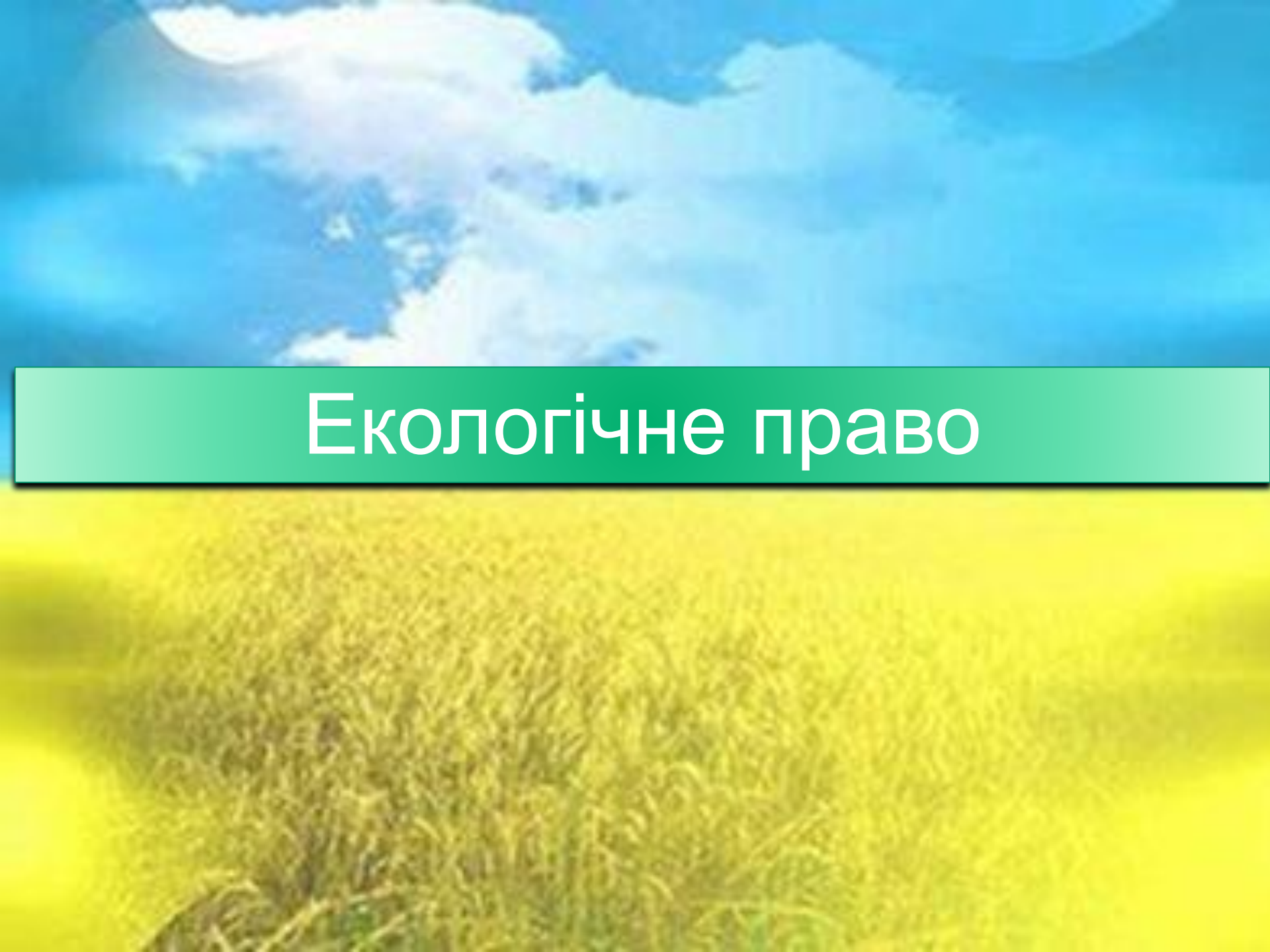

Екологічне право

План

1. Поняття екологічного права
2. Предмет і метод екологічного права
3. Об'єкти екологічного права
4. Принципи екологічного права

1. Поняття екологічного права

Аспекти екологічного права

Екологічне право як галузь права

- *це сукупність встановлених державою правових норм, що регулюють відносини з приводу охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.*

Екологічне право як наука

- *передбачає дослідження і аналіз еколого- правових норм, правовідносин та проблем, які виникають внаслідок недосконалості екологічного законодавства з метою його удосконалення.*

Екологічне право як навчальна дисципліна

- *вивчає положення екологічного права як галузі права та юридичної науки.*

2. Предмет і метод екологічного права

Предмет екологічного права

- *це суспільні відносини в сфері охорони і поліпшення навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.*

Види екологічних правовідносин

Природоресурсові, які виникають з приводу раціонального використання та відтворення природних ресурсів: земель, вод, лісів, надр, атмосфери, фауни, рослин нелісового походження

Природоохоронні, які виникають з приводу охорони природних об'єктів: навколишнього природного середовища, природних ресурсів, територій природно-заповідного фонду, природних комплексів, ландшафтів, виключної (морської) економічної зони, континентального шельфу тощо

Антропоохоронні, які виникають з приводу охорони життя та здоров'я людини від екологічної небезпеки (ядерної, радіаційної, санітарної, харчової та ін.)

Метод правового регулювання

- це спосіб правового впливу на суспільні відносини з боку держави.
- розглядаються як встановлені нормами права способи, прийоми і засоби правового впливу на відносини, що виникають у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Ознаки методів екологічного права

```
graph TD; A[Ознаки методів екологічного права] --> B[стосуються тільки юридичних норм]; A --> C[забезпечують єдність правового регулювання]; A --> D[гарантуються у необхідних випадках засобами державного примусу];
```

стосуються тільки
юридичних норм

забезпечують
єдність правового
регулювання

гарантуються у
необхідних випад-
ках засобами дер-
жавного примусу

Основні методи екологічного права

```
graph TD; A[Основні методи екологічного права] --> B[імперативний]; A --> C[диспозитивний]; C --> D[рекомендаційний]; C --> E[санкціонуючий]; C --> F[делегуючий]
```

імперативний

диспозитивний

рекомендаційний

санкціонуючий

делегуючий

Диспозитивний метод

- *Рекомендаційний метод* передбачає надання можливості альтернативної поведінки суб'єктам
- *Санкціонуючий метод* - рішення про реалізацію повноважень суб'єкт приймає самостійно, але воно потребує затвердження відповідним компетентним органом
- *Делегуючий метод* – надає права і свободи суб'єктам екологічних правовідносин.

3. Об'єкти екологічного права

**Об'єкти правової охорони
навколишнього природного середовища**

```
graph TD; A[Об'єкти правової охорони навколишнього природного середовища] --> B[навколишнє природне середовище]; A --> C[території і об'єкти природно-заповідного фонду України та об'єкти, визначені відповідно до законодавства України]; A --> D[здоров'я і життя людей від негативного впливу несприятливої екологічної обстановки]
```

навколишнє
природне
середовище

території і об'єкти
природно-
заповідного фонду
України та об'єкти,
визначені відповід-
но до законодав-
ства України

здоров'я і життя
людей від нега-
тивного впливу
несприятливої
екологічної обста-
новки

Навколишнє природне середовище

- *сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів, природні ресурси, як залучені в господарський обіг, так і невикористовуванні в народному господарстві в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси.*
- **Ч. 1 ст. 5 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»**

Природні ресурси

- *це частина об'єктів природи, яка утворює навколишнє природне середовище, сприятливе для життя та здоров'я людини, існування інших живих організмів і використовується людиною з виробничою метою та для задоволення духовних, естетичних, оздоровчих, матеріальних, виробничих й інших потреб суспільства.*

Види природних ресурсів залежно від вичерпності

невичерпні

сонячна радіація

енергія морських хвиль

енергія вітру

енергія земних надр

атмосферне повітря

вичерпні

відновлювані

тваринний світ

рослинний світ

родючість ґрунтів

якість вод

невідновлювані

корисні копалини

Території і об'єкти природно-заповідного фонду України та об'єкти, визначені відповідно до законодавства України.

- 1) природні території та об'єкти - *природні заповідники, біосферні заповідники, національні природні парки, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища;*
- 2) штучно створені об'єкти - *ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.*
- 3) *курортні й лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні і інші типи територій та об'єктів.*

4. Принципи екологічного права

Принципами екологічного права

- необхідно вважати основні ідеї, засади закріплені у екологічному законодавстві, які визначають зміст норм екологічного права та напрями регулювання відносин з приводу охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання і відтворення природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Види принципів екологічного права

Загальноюридичні:

- законність;
- гуманність;
- демократизм;
- міждержавне співробітництво;
- тощо

Спеціальноюридичні:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки;
- обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- обов'язковість екологічної експертизи;
- безоплатність загального та платність спеціального використання природних ресурсів для господарської діяльності;
- тощо

Система екологічного права

- - це логічно послідовне розміщення еколого-правових інститутів, що регулюють охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання та відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Система екологічного права

- Навчальна дисципліна «Екологічне право України» поділяється на три частини:
- Загальну,
- Особливу та
- Спеціальну.

Система екологічного права

- **Загальна частина:** поняття, предмета, методів, принципів, системи екологічного права; джерел екологічного права; управління природокористуванням та охороною довкілля; екологічних прав та обов'язків; права власності на природні ресурси та права природокористування; правового забезпечення екологічної безпеки; економіко-правового механізму природокористування і охорони навколишнього природного середовища; відповідальності за порушення екологічного законодавства.

Система екологічного права

- **Особлива частина** правові норми та правовідносини, що утворюють земельне, водне, гірниче, лісове, фауністичне, атмосферне, а також антропоохоронне право; правовий режим територій природно-заповідного фонду, рекреаційних, курортних та лікувально-оздоровчих зон.
- **Спеціальна частина** охоплює вивчення положень міжнародного екологічного права.